קיח א ב מיי' פי"ט מהל' אישות הלכ' י סמג לאוין פח ועשין סה טוש"ע אה"ע סימן סט סעיף ג וסי' קיב סעיף ו:
קיט ג מיי' שם הלכה טו טוש"ע שם סי' קיב סעיף ג:
קכ ד ה מיי' שם הלכ' טז טוש"ע שם סעיף ד:
קכא ו ז מיי' שם הלכ' יד [ופ"ע שם הל' יג] טוש"ע שם סעיף ה [וסי' קמו שם סעי' ל]:

## תוספות רי"ד

ס) כתנת היא אינה צריכא להטמא לו שאינו חשוב בעלה מיהו אם רצתה מטמאה לו דכתנת אינה מהודרת על הטומאה דבני אהרן כתיב ולא בנות אהרן: מתה אינה יורשה. פי' נדוניית בית אביה דלא תקנו יורשת הבעל אלא עד שתכנס לחופה או תמסר לשלוחי הבעל: מת הוא גובה כתובתה פי' מו"מ ותוספת אם כתב לה טעמא דמת הוא הא מתה היא א"ל (כתובה) דין כתובה שיהא חייב לקוברה ומאי דתניא לעיל קבורתה תחת כתובתה בנשואה תניא שיורש נדוני' וכל נכסי מלוג שלה. פי' מ"ט אין לה כתובה כי מתה היא בחייו אין לה תביעת כתובתה ותקבר בשביל מו"מ שהוא יורש א"ר הושעיא שאין אני קורא בה לכשתנשאי לאחר תשלי מה שכתוב ליכי. פי' תנאי ב"ד הוא זה אפילו לא כתב לה הלכך כ"ז שלא מת ולא גירשה ולא נשתעבד לה אינו יורש ממנה כלום ואע"פ שזה הטעם יש ליתן גם בנשואה שאינו יורש מו"מ ותוספת שהרי לא נתחייב לתתם לה אפ"ה מורישם לבנים זכרים כדאמרינן טעמא כדי שיקפוץ וכו': כי אתא רבין אר"ל ארוסה שמתה א"ל אביי זילו אמרי לי' שקילי טיבותיך ושדי אחיזרא כבר תרגמה לעיל רב אושעיא ולוי לשמעתי' בבבל: בנין נוקבין וכו'. רב תני עד דתבגרן בגר אף על פי דלא אנסוב א"נ אנסוב אע"ג דלא איבגור דכ"ע לא פליגי דל"ל. פי' שהרי נישואין ובוגרת מוציאין מרשות אב לגמרי כ"ש מרשות אחים ופשיטא דאין לה מזונות כי פליגי בארוסה פי' בנערה שלא בגרה רב סבר ליה דתני עד דתלקחן. פי' ואיקחה דאירוסין שמה קיחה ולא מחייב במזונות ולוי סבר אית לה דתני עד דתבגרן. פי' אבל נערה אע"פ שנתארסה יש לה מזונות עד שתבגר או עד שתנשא: כתנאי עד מתי הבת ניזונית עד שתתארס משום ר"א אמרו עד שתבגר וקי"ל דאין הלכה כיחיד אלא כת"ק: בעו מיני' מר"ש ממאנת י"ל מזונות או אין לה מזונות. פי' הבת שהשיאוה בקטנותה אמה ואחי' ומיאנה בבעלה וחזרה אצל אחין יש לה מזונות מן האחין דאמרי' נשואין קמאי עקרי וה"ה כמי שלא נשאת

ע) [שבת סג: וש"נ], ב) [יבמות פה. וש"נ], ג) כנ"מ: ממה ומתיב, ד) [עי' תוס' יבמות קיו. ד"ה ב'ה],

## גליון הש"ס

גמ' עד דתלקחן לגוברין. עיין לקמן דף ס"ח ע"ב תוס' ד"ה בין נשמו:

## מוסף רש"י

**שקילא טיבותך שדיא אחיזרא.** נטולה טופחך ומוטלת על הקוליס (שבת סג:). **כתובתה על נכסי בעלה הראשון.** אלמ יבמות קלי (יבמות פה.).

## תוספות רי"ד (המשך)

ולא יצאת מבית אביה א"ד מ"מ מבית אביה יצאת ונשאת וא"ל מזונות אבל באלמנה וגרושה אפי' קטנה פשיטא דל"ל דהא לא עקרה לנשואין א"ל ר"ש תניתוה אלמנה בבית אביה וגרושה בבית אבוה ושומרת יבם בבית אבי' י"ל מזונות. פי' שנתארסה ונתאלמנה ונתגרשה והיא בבית אבי' ר"י אומר עודה בבית אבי' י"ל מזונות אינה בבית אביה א"ל מזונות ר"י היינו ת"ק אלא לאו ממאנת א"ב דת"ק סבר א"ל דעכשיו בבית אבי' חזרה ור"י סבר אין לה. כיון דיצא' מבית אביה והלכתא כת"ק: בעי ר"ל בת יבמה י"ל מזונות או א"ל מזונות. פי' ייבם את אשת אחיו והולידך ממנה בת י"ל לאותה בת מזונות אצל האחים בנכסי האב או אין לה כיון דאמר מר כתובתה ג) על נכסי הראשון אית לה פי' כדאמרן בהחולץ א"ד כיון דא"ל על השני כתובה תנאי כתובה נמי ל"ל כגון מזוני דתנאי כתובה ככתובה ואע"ג דנכסי דקמא כדיינים דמו שהרי קם הוא לנחלה אפ"ה אין על הבנים של יבם לזון את היבמה שהרי ראשון לא כתב לה אלא בנין נוקבין דיהוויין ליכי מינאי ולא מאחי א"ד כיון דאי לית לה מראשון לא כתב לה כלום ואע"פ שזה הטעם יש ליתן גם בנשואה שאינו יורש מו"מ ותוספת שהרי לא נתחייב לתתם לה אפ"ה מורישם לבנים זכרים כדאמרינן טעמא כדי שיקפוץ וכו': כי אתא רבין אר"ל ארוסה שמתה א"ל אביי זילו אמרי לי' שקילי טיבותיך ושדי אחיזרא כבר תרגמה לעיל רב אושעיא ולוי לשמעתי' בבבל: בנין נוקבין וכו'. רב תני עד דתבגרן בגר אף על פי דלא אנסוב א"נ אנסוב אע"ג דלא איבגור דכ"ע לא פליגי דל"ל. פי' שהרי נישואין ובוגרת מוציאין מרשות אב לגמרי כ"ש מרשות אחים ופשיטא דאין לה מזונות כי פליגי בארוסה פי' בנערה שלא בגרה רב סבר ליה דתני עד דתלקחן. פי' ואיקחה דאירוסין שמה קיחה ולא מחייב במזונות ולוי סבר אית לה דתני עד דתבגרן. פי' אבל נערה אע"פ שנתארסה יש לה מזונות עד שתבגר או עד שתנשא: כתנאי עד מתי הבת ניזונית עד שתתארס משום ר"א אמרו עד שתבגר וקי"ל דאין הלכה כיחיד אלא כת"ק: בעו מיני' מר"ש ממאנת י"ל מזונות או אין לה מזונות. פי' הבת שהשיאוה בקטנותה אמה ואחי' ומיאנה בבעלה וחזרה אצל אחין יש לה מזונות מן האחין דאמרי' נשואין קמאי עקרי וה"ה כמי שלא נשאת

דקיימי כוותיה גריס המקנל (ב"מ דף קל. ושם) דדרכי לגון הדיוט רבי מאיר ורבי יהודה והלל הזקן ורבי יהושע בן קרחה ורבי יוסי וכיון דדרכי לגון הדיוט שנהגו ההדיוטות לכתוב בשטרות אע"פ שלא תקנו חכמים כ"ש תנאי כתובה שהוא תקון חכמים והתם בהמקבל (ג"ז שם) מוכח דהכי הלכתא ומיהו קשה מנין הלל להלל הזקן ושמא ד) אע"ג דנין הלל הם תלמידי הלל הזקן פליגי עליה מי נמי כי ליה להו לנין הלל מדרש כתובה היינו לגרע כחה מאל לייפות כחה מיה להו ולהכי מזכו נין הלל להודות לנין שמאי ניכמות להתם הוי ליפות כחה ולא משום קל וחומר להתם כדמוכח מתניתין דהתם והיינו דהמקבל נמי לייפות כחה דעל ידי שהיה כתוב בכתובה ממן לכתנכסי לחופה הוי לי לגיתו לא עשה בניה ממזרים ובתר חזרה לאחרה הלל הזקן ומיהו ניחא שמאי ליה להו מדרש כתובה לפילו לגרע כחה וקיימא לן כוותייהו דהא הכא בשמעתין לגרע כחה הוא: **הויה** דאירוסין או הויה דנשואין. הכא ליכא למיפרך מי הויה דנשואין היא ע"ג דנגר כדפריך לעיל גרב דתני עד דתלקחן דהתם פריך משום דשמעינן דהתם לפילו לפחות מאל הכא רב יוסף תני בריית נפשי נפשה וקשמעינן לן ניסת כשהיא קטנה והוא הדין לנגר ולא תיקשי: **ארוסה** יש לה מזונות או אין לה מזונות. לא שמיע ליה פלוגתא דתנאי דלעיל מי נמי שמיע ליה ומבעיא ליה היכי הלכתא: **אלמנה** בבית אביה. פירש בקונטרס דהיינו מן התירוסין דמן הנשואין לכולי עלמא ליה לה דכיון שנפקעה שעה אחת ממזונות שוב אין לה מאל מן התירוסין לא פקעי דקסבר מרוסה יש לה מזונות ומ"ש ד"ה מאי נקט אלמנה כיון דהפילו לא נתאלמנה יש לה מזונות ומ"ש דוקא אלמנה מן התירוסין יש לה מאל ממחת לשמועינן דאל למידק דוקא מן התירוסין מאל מן הנשואין לא מאי תירוץ שומרת יבם אפילו אלמנה שהיה זקוקה ליבם נמי אין לה ויש לומר דנקט שומרת יבם לרבותא דלא מיבעיא אם הוקשה כתובתה לכתובת אשתו ומיהו אלמנה מן התירוסין יש לה מזונות ומ"ש דוקא אלמנה מן התירוסין לא ממרינן יש לה מזונות דאפילו לא נתאלמנה